

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού Αττικής, σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπές διατάξεις»

I. Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

A. Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ ρυθμίζονται θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τα οποία αφορούν την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων ειδικώς του νομού Αττικής που επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου του 2009, καθώς και εν γένει της χώρας, και τη σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και λοιπών υπηρεσιών. Το Νοσχ αποτελείται από δύο κεφάλαια και δέκα άρθρα.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ υπό τον τίτλο «Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού Αττικής» (άρθρα 1-5) προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η αναστολή έκδοσης οικοδομικών αδειών και η απαγόρευση εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών στα γήπεδα και τα οικόπεδα που βρίσκονται, εν όλω ή εν μέρει, εντός των περιοχών του Νομού Αττικής οι οποίες επλήγησαν από τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2009, μέχρι την κύρωση των δασικών χαρτών όσον αφορά τις εκτάσεις εκτός σχεδίου πόλεων και ορίων οριοθετημένων οικισμών, και την κήρυξη ως αναδασωτέων των δασών και των δασικών εκτάσεων των προαναφερόμενων περιοχών όσον αφορά τις εκτάσεις εντός σχεδίου πόλεων και ορίων οριοθετημένων οικισμών (άρθρο 1). Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η έκδοση οικοδομικών αδειών για την ανέγερση ή επισκευή κτισμάτων ανεγερθέντων με νόμιμη οικοδομική άδεια, τα οποία καταστράφηκαν ολοσχερώς ή υπέστησαν ζημιές από τις πυρκαγιές, καθώς και την εκτέλεση των δημόσιων έργων και έργων υποδομής για τα οποία έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η έ-

ναρξη οικοδομικών εργασιών για την ανέγερση κτισμάτων επιτρέπεται μόνο μετά από βεβαίωση και αυτοψία Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής (άρθρο 2). Θεσπίζεται υποχρέωση της εταιρείας «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» να θέσει σε λειτουργία, υπό την εποπτεία του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδος (Ο.Κ.Χ.Ε.), σύστημα τηλεσκοπικής περιοδικής χαρτογράφησης του Νομού Αττικής και να ενημερώνει εντός του πρώτου τριμήνου κάθε μήνα την Ειδική Υπηρεσία Κατεδαφίσεων, η οποία συνιστάται με το άρθρο 7 του Νσχ, για κάθε νέο κτίσμα που εντοπίζεται σε γήπεδο εκτός σχεδίων πόλεων και ορίων οριοθετημένων οικισμών στις προαναφερόμενες περιοχές (άρθρο 4). Προστίθεται άρθρο 27Α στον ν. 2664/1998 («Εθνικό Κτηματολόγιο και άλλες διατάξεις»), υπό τον τίτλο «Επιτάχυνση της διαδικασίας κύρωσης δασικών χαρτών Νομού Αττικής», με τις διατάξεις του οποίου, μεταξύ άλλων, θεσπίζονται ο χρόνος και οι διαδικασίες θεώρησης, ανάρτησης, υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, κύρωσης και αναμόρφωσης των δασικών χαρτών, η υποχρεωτική κήρυξη υπό κτηματογράφηση των περιοχών του Νομού Αττικής του άρθρου 1 παρ. 1 εντός μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος, και ορίζεται ότι η ανάθεση μελετών σύνταξης του οικείου δασικού χάρτη γίνεται συμφώνως προς το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 27 του ν. 2664/1998 και τις διατάξεις του ν. 3316/2005 (άρθρο 5).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ υπό τον τίτλο «Σύσταση Υπηρεσιών και λοιπές διατάξεις» (άρθρα 6-10) προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η σύσταση Ειδικής Γραμματείας Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Ε.Γ.Ε.Π.Ε.) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και καθορίζονται οι αρμοδιότητές της. Στην Ε.Γ.Ε.Π.Ε. υπάγονται η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (άρθρο 9 του ν. 2947/2001) και το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (άρθρο 6 παρ. 2 του π.δ. 148/2009), που έως σήμερα υπάγονταν απευθείας στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η Επιτροπή Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (άρθρο 6 παρ. 5 του π.δ. 148/2009), καθώς και η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.), η οποία συνιστάται δια του παρόντος, με αποστολή τον έλεγχο και την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων της εθνικής ενεργειακής πολιτικής για την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση και την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3661/2008 («Μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων και άλλες διατάξεις») (άρθρο 6). Περαιτέρω, προβλέπεται η σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Κατεδαφίσεων για τον εντοπισμό αυθαίρετων κατασκευών εντός των περιοχών του Νομού Αττικής του άρθρου 1 παρ. 1 του Νσχ και την εκτέλεση των πράξεων κατεδάφισής τους, και

ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας και στελέχωσής της (άρθρο 7). Επίσης, προστίθεται άρθρο 27B στον ν. 2664/1998 για την κήρυξη υπό κτηματογράφηση περιοχών που πλήττονται από πυρκαγιά, εντός μηνός από την εκδήλωσή της, και την ανάθεση χωρίς καθυστέρηση από την εταιρία «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» της σύνταξης δασικού χάρτη της πληγείσας περιοχής (άρθρο 8). Καταργούνται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3208/2003, με τις οποίες καθορίζονται τα κριτήρια χαρακτηρισμού ορισμένης έκτασης ως δάσους ή δασικής. Ορίζεται ότι η διάταξη της παρ. 15 του άρθρου 21 του ν. 3208/2003, δυνάμει της οποίας αναστέλλεται, μέχρι την κατάρτιση και κύρωση των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 2664/1998 δασικών χαρτών, η βεβαίωση, εκτέλεση και είσπραξη των εκδιδόμενων συμφώνως προς τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 114 του ν. 1892/1990 πρωτοκόλλων, δεν εφαρμόζεται για τα εν λόγω πρωτόκολλα τα οποία θα εκδοθούν μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος. Σημειώνεται ότι πρόκειται για πρωτόκολλα του οικείου δασάρχη με τα οποία επιβάλλεται στον κύριο, νομέα ή κάτοχο, οικοδομών, κτισμάτων και πάσης φύσεως εγκαταστάσεων, ευρισκόμενων εντός δημόσιων ή ιδιωτικών δασών ή δασικών ή αναδασωτέων περιοχών που καταστράφηκαν από πυρκαγιά, η καταβολή ειδικής αποζημίωσης για το χρονικό διάστημα από την κλήτευση των ως άνω μέχρι την κατεδάφιση των κτισμάτων. Τέλος, καταργείται και η παρ. 17 του άρθρου 1 του ν. 3208/2003, συμφώνως προς την οποία φυσικά ή νομικά πρόσωπα δικαιούνται να ζητήσουν, με αίτησή τους, τον χαρακτηρισμό εκτάσεων των οποίων είναι ιδιοκτήτες, εφόσον για αυτές δεν έχουν εκδοθεί τελεσίδικες αποφάσεις χαρακτηρισμού κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979 («Προσωρινή επίλυση αμφισβητήσεων») (άρθρο 9).

Β. Το φυσικό περιβάλλον προστατεύεται με τη γενική ρήτρα του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος. Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, ειδικότερα, υπάγονται, ως φυσικά αγαθά, και ανεξαρτήτως της ειδικότερης ονομασίας τους ή της θέσης τους εν σχέσει προς οικιστικές περιοχές, σε ιδιαίτερο προστατευτικό καθεστώς, ώστε να διατηρηθεί η χρήση κατά τον προορισμό τους και να διαφυλαχθεί η οικολογική ισορροπία (ΣτΕ 89/1981, [ΟΛ] 2224/1993). Για τα ανωτέρω ευπαθή οικοσυστήματα, ο συντακτικός νομοθέτης, εμφορούμενος από τις νεότερες αντιλήψεις για την ανάγκη διαφύλαξης του δασικού πλούτου, έλαβε ιδιαίτερη μέριμνα, εισάγοντας στο κείμενο του Συντάγματος ειδικές διατάξεις. Έτσι, η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, δημόσιων και ιδιωτικών, καταρχήν απαγορεύεται, εκτός εάν προέχει για την εθνική οικονομία η αγροτική εκμετάλλευσή τους ή άλλη χρήση, επιβαλλόμενη από το δημόσιο συμφέρον (άρθρο 24 παρ. 1 εδ. ε' του Συντάγματος).

Εξ άλλου, δημόσια ή ιδιωτικά δάση ή δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαγιά κ.λπ., δεν αποβάλλουν τον προηγούμενο χαρακτήρα τους (άρθρο 117 παρ. 3 Συντάγματος). Η εν λόγω συνταγματική προστασία προϋποθέτει καταστροφή ή αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα, προερχόμενη αποκλειστικώς από υλικές πράξεις ή φυσικά αίτια (ΣτΕ [Ολ] 55/1993), και όχι νομικές πράξεις -επί παραδείγματι, ρυμοτομικά σχέδια. Επέμβαση για λόγους δημόσιου συμφέροντος επιτρέπεται στο άκρως απαραίτητο μέτρο, μόνο μετά από την πραγματοποίηση της αναδάσωσης και την ανάκτηση της δασικής μορφής της καταστραφείσας έκτασης, απαγορεύεται δε απολύτως τέτοια επέμβαση πριν από την πραγματοποίηση του σκοπού της αναδάσωσης. Παρέμβαση πριν από την ολοκλήρωση της αναδάσωσης θα καταστρατηγούσε τον σκοπό της παρ. 3 του άρθρου 117 του Συντάγματος (ΣτΕ 3280/2008, 1153/2007, [Ολ] 2778/1988) (βλ. Αν. Ι. Τάχο, Δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος, έκτη έκδοση, 2006, σελ. 38-40, Κ. Χιώλο, Η άρση της πράξεως αναδάσωσης έκτασης, ΔιΔικ 2007, σελ. 831).

Η απόλυτη διατύπωση της ως άνω διάταξης δεν αφήνει στον κοινό νομοθέτη περιθώρια να θεσπίσει χρονικούς ή άλλους περιορισμούς ή εξαιρέσεις στην υποχρεωτική αναδάσωση των αποψιλούμενων δασών ή δασικών εκτάσεων (ΣτΕ 2453/1982). Η κήρυξη των ανωτέρω εκτάσεων ως αναδασωτέων και η απαγόρευση κάθε χρήσης η οποία θα παρεμπόδιζε την αναδάσωση είναι υποχρεωτική για τη Διοίκηση και επιβάλλεται με μόνη την αντικειμενική διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων που ορίζονται από τη συνταγματική διάταξη. Η απόφαση περί αναδάσωσης πρέπει να αιτιολογείται πλήρως ως προς τον χαρακτήρα της έκτασης ως δάσους ή δασικής έκτασης (ενδεικτικώς, ΣτΕ 844/2009, 1430/2008, 3399/2003, 1151/1997) (βλ. και Γλ. Σιούτη, Εγχειρίδιο Δικαίου Περιβάλλοντος, 2003, σελ. 73-74).

Σημειώνεται ότι οι διατάξεις περί προστασίας του περιβάλλοντος είναι δυνατόν κατά την εφαρμογή τους να προσκρούουν σε άλλα ατομικά δικαιώματα, όπως, ιδίως, στην οικονομική ελευθερία (άρθρο 5 Συντάγματος) και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας (άρθρο 17 Συντάγματος). Όριο της υποχρέωσης για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να θεωρηθεί και η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ή της συνέχειας της διοικητικής δράσης, αρχή την οποία επικαλούνται όσοι έχουν δημιουργήσει πραγματικές καταστάσεις με βάση πράξη της δημόσιας εξουσίας (βλ. Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου, Δίκαιο του Περιβάλλοντος, 2008, σελ. 33-35). Δεδομένης της τυπικής ισοδυναμίας των διατάξεων του Συντάγματος (ΣτΕ [Ολ] 292/1984) η σύγκρουσή τους αίρεται με τη στάθμιση των διακυβευόμενων συμφερόντων, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας (βλ. Απ. Παπακωνσταντίνου, Δικαστικός Ακτιβισμός και Σύνταγμα. Το παράδειγμα της περιβαλλοντικής νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, ΠερΔικ 2006, σελ. 225-234, Αν. Ι. Τάχο, Δίκαιο Προστασίας του Περιβάλλοντος, όπ.π., σελ. 56).

Όσον αφορά ειδικότερα την ατομική ιδιοκτησία, γίνεται δεκτό ότι αυτή δύναται να περιορισθεί για λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως είναι η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Οι εν λόγω περιορισμοί, όμως, οφείλουν να συνάδουν προς το Σύνταγμα και το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της Ε.Σ.Δ.Α. και, ειδικότερα, πρέπει να επιβάλλονται με νόμο, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, χωρίς να αναιρούν, να καταστούν αδρανή ή να εκμηδενίζουν την ιδιοκτησία εν σχέσει προς τον προορισμό της. Άλλως, οφείλεται αποζημίωση, αναλόγως προς την έκταση, την ένταση και τη χρονική διάρκεια της ανωτέρω στέρησης (ΣτΕ 2601/2005, 3067/2001. ΕΔΔΑ, Απόφαση της 10.4.2003 στην υπόθεση «Papastavrou and others v. Greece», Απόφαση της 13.7.2006 στην υπόθεση «Housing Association of War Disabled and Victims of War of Attica and others v. Greece», Απόφαση της 6.12.2007 στην υπόθεση «Z.A.N.T.E. - Marathonisi A.E. c. Grèce», Απόφαση της 21.2.2008 στην υπόθεση «Anonymos Touristiki Etairia Xenodocheia Kritis c. Grèce», βλ. και Π. Βογιατζή, Η δέσμευση έγγειας ιδιοκτησίας, το δικαστήριο του Στρασβούργου και η ελληνική πραγματικότητα: παραλλαγές παραβιάσεων πάνω σε ένα μονότονο θέμα, ΝοΒ 2009, σελ. 1947 επ., ιδίως 1955-1958, Αν. Τάχο, Δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος, όπ.π., σελ. 63-65).

Ειδικότερα στην περίπτωση της στέρησης των απορρεόντων εκ της ιδιοκτησίας δικαιωμάτων λόγω αναδάσωσης, έχει νομολογηθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας ότι το συγκεκριμένο μέτρο, επιβαλλόμενο κατά το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος, αποτελεί θεμιτό περιορισμό της ιδιοκτησίας, ο οποίος, υπαγορευόμενος από το δημόσιο συμφέρον της προστασίας του δασικού πλούτου της χώρας, εναρμονίζεται τόσο με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 1 του Συντάγματος όσο και με εκείνες του άρθρου 1 παρ. 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α. (ΣτΕ 4003/2008).

I. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του Νοσχ

1. Επί του άρθρου 2

Συμφώνως προς την παρ. 1.α) του παρόντος άρθρου επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η έκδοση οικοδομικών αδειών για ανέγερση ή επισκευή κτισμάτων τα οποία έχουν ανεγερθεί με νόμιμη οικοδομική άδεια και καταστράφηκαν ολοσχερώς ή υπέστησαν ζημιές από τις πυρκαγιές. Το νόμιμο της οικοδομικής άδειας κρίνεται, εν προκειμένω, με βάση το νομικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσής της καθώς, κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η νομιμότητα των διοικητικών πράξεων κρίνεται βάσει των κανόνων δικαίου οι οποίοι ισχύουν κατά τον χρόνο έκδοσής τους (βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, δωδέκατη έκδοση, 2007, σελ. 531).

Περαιτέρω, προς αποφυγή τυχόν δυσχερειών κατά την εφαρμογή της εν

λόγω διάταξης, θα ήταν ίσως χρήσιμο να προσδιορισθεί η διαδικασία βάσει της οποίας η ως άνω Επιτροπή ασκεί τις αρμοδιότητές της στο πλαίσιο αίτησης έκδοσης οικοδομικής άδειας και, ειδικότερα, να προβλεφθεί προθεσμία ολοκλήρωσης της αυτοψίας και έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας ο ενδιαφερόμενος θα δύναται να προβεί στην έναρξη των οικοδομικών εργασιών. Επίσης, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να διευκρινισθεί εάν η εν λόγω διαδικασία θα εφαρμόζεται μόνο για την εκ νέου ανέγερση κτηρίων τα οποία καταστράφηκαν ολοσχερώς από τις πυρκαγιές ή θα εφαρμόζεται και στις περιπτώσεις κτηρίων για τα οποία έχει μεν εκδοθεί νόμιμη οικοδομική άδεια, αλλά δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη οι οικοδομικές εργασίες. Η ρύθμιση, κατά τη διατύπωσή της, δεν αφορά εκτέλεση οικοδομικών εργασιών για λόγους επισκευής.

Εξ άλλου, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο στην τελευταία περίοδο της παρ. 2 του παρόντος άρθρου η φράση «(...) συγκροτούνται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής (...)» να αντικατασταθεί ως εξής: «(...) συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής (...)».

2.Επί του άρθρου 4 παρ. 1

Στην παρ. 1 του εν λόγω άρθρου γίνεται αναφορά στον ν. 1647/1988, ενώ πρόκειται περί του ν. 1647/1986.

3. Επί του άρθρου 5 παρ. 3

Ενόψει του σκοπού επιτάχυνσης της διαδικασίας, θα μπορούσε να τεθεί προθεσμία θεώρησης των σχετικών δασικών χαρτών από την αρμόδια Διεύθυνση Δασών. Σημειωτέον ότι δεν προβλέπονται οι νομικές συνέπειες από τη μη ανάρτηση ή τη λανθασμένη ανάρτηση των σχετικών εγγράφων στο διαδίκτυο.

4. Επί του άρθρου 6 παρ. 2, 4 και 5

Η Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (Ε.Υ.Ε.Π.) συνεστήθη με το άρθρο 9 παρ. Α.1-11 του ν. 2947/2001 και, συνεπώς, πρέπει να γίνει αντίστοιχη διόρθωση στο κείμενο του προτεινόμενου άρθρου, στο οποίο αναφέρονται οι παρ. 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 9.

Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παρ. 4 του παρόντος άρθρου συνιστάται Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Ενέργειας (Ε.Υ.ΕΠ.ΕΝ.) με αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων, τον έλεγχο και την παρακολούθηση των διαδικασιών έκδοσης πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης, επιθεώρησης λεβήτων και επιθεώρησης εγκαταστάσεων κλιματισμού (βλ. άρθρα 6, 7 και 8 του ν.

3661/2008), τον έλεγχο και την παρακολούθηση του έργου των ενεργειακών επιθεωρητών (ήτοι, των επιθεωρητών κτηρίων, επιθεωρητών λεβήτων και επιθεωρητών εγκαταστάσεων κλιματισμού, βλ. άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 3661/2008), τον έλεγχο ποιότητας της διαδικασίας έκδοσης πιστοποιητικών ενεργειακής απόδοσης κ.λπ.. Στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 5 του υπό ψήφιση άρθρου παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό με π.δ. του τρόπου διενέργειας των ελέγχων, των προστίμων και των λοιπών κυρώσεων, καθώς και της διαδικασίας επιβολής τους στους παραβάτες. Σχετικώς σημειώνεται ότι διατάξεις του ν. 3661/2008 παρέχουν εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων, με τις οποίες θα καθορίζονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στους υποχρέους σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τις διατάξεις των άρθρων 6, 7 και 8 του ως άνω νόμου (άρθρα 6 και 8), καθώς και για την έκδοση π.δ. σχετικώς με τον καθορισμό των διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλονται στους ενεργειακούς επιθεωρητές (άρθρο 9).

Κατόπιν των ανωτέρω, προς αποφυγή τυχόν παρερμηνειών κατά την εφαρμογή του παρόντος, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να διευκρινισθεί ποιούς αφορά ο όρος «παραβάτες» στους οποίους θα επιβάλλονται πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις συμφώνως προς την υπό ψήφιση διάταξη (τους ιδιοκτήτες, τους ενεργειακούς επιθεωρητές ή τους επιθεωρητές ενέργειας).

5.Επί του άρθρου 8

Επειδή, συμφώνως προς την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 3 επί του άρθρου 8), οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αφορούν το σύνολο της χώρας και όχι μόνο περιοχές του Νομού Αττικής, ο τίτλος του προστιθέμενου στο ν. 2644/1998 νέου άρθρου 27B πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «Άρθρο 27B Επιτάχυνση της διαδικασίας κύρωσης δασικών χαρτών περιοχών οι οποίες πλήττονται από πυρκαγιά».

Περαιτέρω, με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ορίζεται ότι η εταιρεία «ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.» αναθέτει «χωρίς καθυστέρηση» τη σύνταξη δασικού χάρτη της πληγείσας περιοχής, κατά τις κείμενες διατάξεις. Δεδομένου ότι η Αιτιολογική Έκθεση επί του Νοχ αναφέρεται σε «άμεση σύνταξη των δασικών χαρτών» (σελ. 1 της Αιτιολογικής Έκθεσης), καθώς και στον καθορισμό «υποχρεωτικού χρόνου» κήρυξης υπό κτηματογράφηση και σύνταξης δασικού χάρτη για τις περιοχές που πλήττονται από πυρκαγιά σε όλη τη χώρα (σελ. 3 της Αιτιολογικής Έκθεσης επί του άρθρου 8), θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο να τεθούν χρονικά όρια εντός των οποίων θα γίνεται η ανάθεση της σύνταξης του σχετικού δασικού χάρτη και η ολοκλήρωσή της, πιθανώς δε να θεσπισθούν και κυρώσεις σε περίπτωση υπέρβασής τους.

6. Επί του άρθρου 9 παρ. 1

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, καταργούνται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, με τις οποίες καθορίζονται τα κριτήρια χαρακτηρισμού ορισμένης έκτασης ως δάσους ή δασικής.

Ορισμός του δάσους και της δασικής έκτασης συμπεριλήφθηκε, από τον αναθεωρητικό νομοθέτη του 2001, στην ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος. Η αποσαφήνιση της έννοιας του δάσους παρέστη αναγκαία, κατά τις συζητήσεις στη Ζ΄ Αναθεωρητική Βουλή, για λόγους ασφάλειας δικαίου, ώστε «να μην ενεργεί ο νομοθέτης και κυρίως η δασική διοίκηση κατά το δοκούν και τελικά ο δικαστής, εμπειροτεχνικά και όχι επιστημονικά» (Πρακτικά Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής Ι΄ Περίοδος, Σύνοδος Α΄, Συνεδρίαση ΡΗ΄, 7.2.2001, σελ. 224, εισ. πλειοψ. Ευ. Βενιζέλος).

Κατά τον εν λόγω συνταγματικό ορισμό, πρέπει να συντρέχουν τα πραγματικά στοιχεία εκ των οποίων προκύπτει ο χαρακτήρας ορισμένης έκτασης ως δασικής, απαίτηση προερχόμενη από τη νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου [απόφαση 27/1999, συμφώνως προς την οποία αρκεί η οργανική ενότητα της δασικής βλάστησης ως αντικειμενικής προϋπόθεσης για τη στοιχειοθέτηση της έννοιας του δάσους και της δασικής έκτασης (βλ., ενδεικτικώς, ΣτΕ 2086/1995)]. Με την τροποποίηση, όμως, εν συνεχεία, του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για την προστασία των δασών από τον κοινό νομοθέτη (δια της τροποποιήσεως της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 998/79 με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3208/2003) εισήχθησαν νέες ρυθμίσεις και κατέστησαν «αυστηρότερες οι προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό εκτάσεως ως δάσους ή δασικής με συνέπεια η κατάρτιση των δασικών χαρτών κατ' εφαρμογή των νεωτέρων διατάξεων, να έχει οπωσδήποτε ως αποτέλεσμα την μείωση της επιφανείας των δασών και των δασικών εκτάσεων σε ποσοστό το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί» (Επ'ΑναστΣτΕ 202/2005), (βλ., επίσης, σχετικώς Γλ. Σιούτη, Το περιβαλλοντικό Σύνταγμα μετά την αναθεώρηση του 2001, Η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος στην Ελλάδα, 1981-2006, Ελληνική Εταιρία Δικαίου Περιβάλλοντος, 2007, σελ. 31-34, Ε.-Α. Μαριά, Νομοθετικές και νομολογιακές διαστάσεις της έννοιας τους δάσους και της δασικής έκτασης, Πρακτικά Ημερίδας του Συνηγόρου του Πολίτη «Το δένδρο και το δάσος», όπ.π., σελ. 15-41, Κ. Μενουδάκο, Η προστασία των δασικών οικοσυστημάτων πριν και μετά το Σύνταγμα 1975/2001, *ibidem*, σελ. 136-156, Αν. Τάχο, Δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος, όπ.π., σελ. 57-59). Εξ άλλου, εκ των συνταγματικών ορισμών του δάσους και της δασικής έκτασης (ερμ. δηλ. στο άρθρο 24 του Συντάγματος), μόνο η «αναγκαία επιφάνεια» φαίνεται να συνιστά αόριστη νομική έννοια, η οποία χρήζει εξειδίκευσης από τον κοινό νομοθέτη (Ε.-Α. Μα-

ριά, Ο Ν. 3208/2003 για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων ένα χρόνο μετά τη θέση του σε ισχύ – Κριτικές σκέψεις και παρατηρήσεις, ΠερΔικ 2004, σελ. 465-466).

Σημειώνεται, επίσης, ότι ορισμοί του δάσους και της δασικής έκτασης περιέχονται στο άρθρο 3α) και β) του Κανονισμού (ΕΚ) 2152/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17.11.2003, για την παρακολούθηση των δασών και των περιβαλλοντικών αλληλεπιδράσεων στην Κοινότητα (Εμφαση στα δάση) [ΕΕ L 324/11.12.2003, σελ. 0001-0008]. Το κατά πόσον οι ως άνω ορισμοί του Κανονισμού υπερακοντίζουν, κατ' ουσίαν, τα όρια και τους σκοπούς του και έχουν άμεση και γενική εφαρμογή και σε άλλους τομείς δασοπροστασίας έχει υποβληθεί με προδικαστικό ερώτημα από το Συμβούλιο της Επικρατείας στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΣτΕ 3559/2008, σε Ε.-Α. Μαριά, Οι έννοιες του δάσους και της δασικής έκτασης κατά τον Ν. 3208/2003 και η νομολογιακή τους ανάγνωση – Κριτικές σκέψεις με αφορμή την ΣτΕ 3559/2008, ΠερΔικ 2008, σελ. 566-573 και Γ. Δελλή, Το Σύνταγμα, το δάσος και το Συμβούλιο της Επικρατείας, όπ.π., σελ. 57-58).

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2010

Οι εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Β΄
Τμήματος Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Στέφανος Κουτσουμπίνας
Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών